

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklauššanas sanāksme

par AS "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu
plānu

Protokols

Rīgā

2019.gada 16.jūlijā

Nr.15

Sanāksmi vada:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis

Piedalījās:

- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Latvijas elektriskie tīkli" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Latvijas elektriskie tīkli" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Latvenergo" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Sadales tīkls" pārstāvis;
- V. Uzvārds, fiziska persona.

Uzaicinātie:

- V. Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis.

Protokolē:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Sanāksme sākas plkst. 10.00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un komersanta pārstāvja atbildes.

4. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku priekšlikumi un ieteikumi par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis aicina akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” (turpmāk – AS “Augstsprieguma tīkls”) pārstāvjus iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu un izmaiņām kopš pagājušajā gadā tika apstiprināts elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāns (2019. – 2028.gadam).

2. Komersanta skaidrojums par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu laika periodam no 2020. līdz 2029. gadam (turpmāk – Plāns) un sniedz īsu prezentāciju par Plānu. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis paskaidro, ka Plāns ir izstrādāts atbilstoši Regulatora 2011.gada 23.novembra lēmumam Nr. 1/28 “Noteikumi par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu”.

Izstrādātajā Plānā ir ņemti vērā secinājumi un informācija, kas ir ietverta pārvades sistēmas operatora 2018.gada ikgadējā novērtējuma ziņojumā.

Plāns ir izstrādāts, lai paredzētais investīciju apjoms atbilstu Latvijas elektroenerģijas pārvades tīkla īpašnieka akciju sabiedrības “Latvijas elektriskie tīkli” (turpmāk – AS “Latvijas elektriskie tīkli”) aprēķinātajai pamatlīdzekļu nolietojuma masai, tādējādi pēc iespējas mazāk ietekmējot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu. Tāpat Plāns ir izstrādāts, ņemot vērā Eiropas Kopienas 10 gadu attīstības plānu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē par Plānā iekļautajiem Eiropas kopienas projektiem:

1. turpinās projekta “Latvija – Igaunija trešais 330kV starpsavienojums” realizēšana. Projekta ietvaros ir plānots izbūvēt 330kV gaisvadu elektrolīnijas ar kopējo garumu Latvijas un Igaunijas teritorijā ap 180 km starp 330kV apakšstacijām Kilingi-Nomme Igaunijā un Rīgas TEC-2 Latvijā. Projektu ir plānots pabeigt līdz 2020.gada beigām un tā kopējās izmaksas veido 82,66 milj. *euro*. Eiropas Savienības kopējo izmaksu līdzfinansējums ir 62%, uzkrātie

- pārslodzes maksas ieņēmumi – 37%, AS “Latvijas elektriskie tīkli” līdzfinansējums 1%. Projekta plānotā ietekme uz pārvades tarifu prognozēta 0,3% apmērā;
2. turpinās projekta “Jaunas elektropārvades līnijas Rīgas TEC2 – Rīgas HES izbūve” realizēšana. Projekta ietvaros plānots izbūvēt 330kV gaisvadu līnijas ar kopējo garumu 13 km. Projektu plānots pabeigt līdz 2020.gada beigām un tā kopējās izmaksas veidos 14,58 milj. *euro*. Eiropas Savienības kopējo izmaksu līdzfinansējums ir 50%, uzkrātie pārslodzes maksas ieņēmumi – 49,5%, AS “Latvijas elektriskie tīkli” līdzfinansējums 0,5%. Projekta plānotā ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu prognozēta 0,02% apmērā;
  3. uzsākta projekta “Sinhronizācijas projekta 1.fāze” īstenošana, kas sadalīta trijos apakšprojektos – Tartu-Valmiera 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana, Tsirgulina-Valmiera 330kV starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšana un sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegāde un uzstādīšana. Tartu-Valmiera un Tsirgulina-Valmiera starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanas izmaksas prognozētas 45 milj. *euro*, no kurām Eiropas Savienības līdzfinansējums ir 75% apmērā, uzkrātie pārslodzes maksas ieņēmumi – 24,75%, AS “Latvijas elektriskie tīkli” līdzfinansējums 0,25%. Sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādes un uzstādīšanas izmaksas ir 32 milj. *euro*, no kurām Eiropas Savienības līdzfinansējums ir 75% apmērā, uzkrātie pārslodzes maksas ieņēmumi – 22,88%, AS “Latvijas elektriskie tīkli” līdzfinansējums 2,12%. Tartu-Valmiera un Tsirgulina-Valmiera starpsavienojuma caurlaides spējas palielināšanas apakšprojektu ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem ir 0,05%. Sistēmas sinhronizācijas un inerces iekārtu iegādes un uzstādīšanas apakšprojekta ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem ir 0,5%;
  4. uzsākta projekta “Sinhronizācijas projekta 2.fāze” plānošana, kura kopējās izmaksas prognozētas 78,24 milj. *euro*, no kurām plānotais Eiropas Savienības līdzfinansējums ir 75% apmērā un AS “Latvijas elektriskie tīkli” līdzfinansējums 25% apmērā. Projektu plānots pabeigt līdz 2025.gadam. Projektam Eiropas Savienības līdzfinansējums gan vēl nav apstiprināts, līdz ar to pagaidām nav nosakāma projekta ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem. Lēmums par Eiropas Savienības līdzfinansējuma piešķiršanu būs zināms 2020.gada otrajā pusē.

Attiecībā uz esošo infrastruktūru Plāns paredz apakšstaciju pārbūvi un dažādu iekārtu nomaiņu. Plāns paredz veikt 53 sadales ietaišu pārbūvi, 33 apakšstaciju pārbūvi, 4 autotransformatoru nomaiņu, 68 transformatoru nomaiņu, 761 330kV balstu nomaiņu, 64km 330kV elektropārvades līnijas zibens aizsardzības ekrāntroses nomaiņu, 2245 110kV balstu nomaiņu un 161,7 km 110kV vadu nomaiņu. Visi šie projekti katru gadu tiek izvērtēti atbilstoši kritērijiem un to prioritāte tiek noteikta atbilstoši iegūtajam vērtējumam. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šiem minētajiem projektiem ietekme uz pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem nav.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka attiecībā pret iepriekšējā gada elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu (2019. – 2028.gadam),

Plānā iekļautais Eiropas Savienības līdzfinansējuma apjoms palielinās, kas saistīts ar to, ka Plānā iekļauta sinhronizācijas projekta 1. un 2.fāze. Sistēmas uzturēšanai un atjaunošanai paredzētais finansējums nedaudz samazinājies. AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka kopējās Plāna izmaksas ir 412,69 milj. *euro* (2019. – 2028.gadam 395,83 milj. *euro*).

Regulatora pārstāvis – kas ir būtiskākais, kas izmainījies salīdzinot ar pagājušajā gadā iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – Plānā nav iekļauts projekts “Kurzemes loks”, kas tiks pabeigts šogad, savukārt būtiskākais, kas nācis klāt, ir sinhronizācijas projekta 1. un 2.fāze.

Regulatora pārstāvis – no iesniegtā Plāna redzams, ka sistēmas uzturēšanai un atjaunošanai paredzēto investīciju apjoms ir samazinājies. Vai tas nozīmē, ka tiek mazāk atjaunots tīkls un vai tas neietekmēs pārvades sistēmas drošību nākotnē?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – Plāns sagatavots tā, lai sistēmas drošība netiktu ietekmēta tuvākajos 10 gados.

3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un komersanta pārstāvju atbildes par Plānu.

AS “Latvijas elektriskie tīkli” pārstāve – AS “Latvijas elektriskie tīkli” kā pārvades sistēmas īpašnieks pie esošā modeļa ir iepazinusies un izvērtējusi Plānu, kā arī devusi saskaņojumu nepieciešamajam finansējumam. Saskaņojumu devām pie esošā modeļa savu iespēju robežās. Finansējums sistēmas uzturēšanai un atjaunošanai plānots esošā nolietojuma robežās. Mēs esam saskaņojuši Plānā iekļauto finansējumu līdz brīdim, kamēr tiek saglabāts esošais finansēšanas modelis.

AS “Latvenergo” pārstāvis – Plānā kā par vecumā līdzīgām tiek runāts par abām Igaunijas līnijām, kas iziet no Valmieras, bet vai nav tā, ka līnija uz Tartu ir būtiski vecāka par līniju uz Tsirgulinu? Vai pēc būtības ir tā, ka rekonstrukcijas laikā abu līniju jaudas pieaugums no 434MVA līdz 1200MVA un tas nozīmē, ka summārā šķērsriezuma jauda būs 2400MVA?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – pēc kārtas tiks pārbūvēta viena un otra līnija, līdz ar to mums ir jāreķinās, ka līdz abu līniju pārbūvei summārā šķērsriezuma jauda nebūs pieminētie 2400MVA, bet pēc pārbūves tā sasniegs 2400MVA.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – atbildot uz jautājumu par abu līniju vecumu, tad atbilstoši Plānam līnijas Valmiera-Tartu rekonstrukciju AS “Augstsprieguma tīkls” veiks kopā ar Igaunijas pārvades sistēmas operatoru, savukārt līnija Valmiera-Tsirgulina tiks rekonstruēta tikai Latvijas daļā. Pirmā pēc Plāna tiks rekonstruēta līnija Valmiera-Tartu.

AS “Latvenergo” pārstāvis – pēc pilnas rekonstrukcijas šķērsriezuma jauda starp Igauniju un Latviju būs vislielākā Baltijā. Vai tas nav pārspīlēti? Jo, piemēram, starp Igauniju un Somiju šķērsriezuma jauda ir tikai 1000MVA. Par sinhrono kompensatoru

– saskaņā ar jauno elektrības direktīvu, kas stājas spēkā 2021.gadā, tad AS “Augstsprieguma tīkls” iespējas investēt sistēmas palīgpakalpojumos ir būtiski ierobežotas. Vai ir izvērtētas iespējas, ka pārvades sistēmas operators šo pakalpojumu spēj nodrošināt kādā citā veidā, ņemot vērā, ka sinhronizācijas projekta 2.fāze tiks īstenota, kad jaunā elektrības direktīva jau būs spēkā?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – atbildot uz jautājumu par sinhronajiem kompensatoriem, pagājušajā gadā tika veikta izpēte un tika izvērtēta visu esošo Latvijas elektrostaciju iekārtas, lai varētu nodrošināt šādu pakalpojumu, un tika konstatēts, ka vasaras mēnešos ne Rīgas TEC, ne Rīgas HES šādu pakalpojumu nodrošināt nespēj. Otrs arguments ir tas, ka sinhronie kompensatori ir efektīvāki kā, piemēram, esošie hidroelektrostaciju ģeneratori. Būtiskākais ir tas, ka pārvades sistēmas operatoram šāds pakalpojums jānodrošina 24 stundas diennaktī, līdz ar to, ja mums nebūtu šāda iekārta, mēs pakalpojumu iepirktu tirgū, bet pie esošajām cenām un ievērojot to, ka jau ir piešķirts Eiropas Savienības līdzfinansējums 75% apmērā, tad izvēlētais risinājums ir lētāks.

AS “Latvenergo” pārstāvis – lai nepieaugtu tarifi, tad viss iztrūkstošais finansējums, ko nesedz no Eiropas Savienības fondiem un sistēmas īpašnieka, tiek ņemts no sastrēguma vadības ieņēmumiem. Vai tie ir jau uzkrātie sastrēguma vadības ieņēmumi vai tikai plānotie?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – tie ir uzkrātie sastrēguma vadības ieņēmumi.

Fiziska persona – jautājums par sinhronizācijas otro posmu, kur ir minēta baterijas iegāde. Vai šī baterija būs priekš primārās un sekundārās rezerves un vai viņa piedalīsies tirgū?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – atbilstoši jaunajai direktīvai šobrīd šādas iekārtas pārvades sistēmas operatoram nav atļauts likt, bet mums ir noteikts termiņš – 2025.gads un mēs redzam kā šī iekārta var pretendēt uz Eiropas Savienības līdzfinansējumu. Šīs baterijas būs paredzētas tikai sistēmas pakalpojumu nodrošināšanai un tās ir nepieciešamas pārvades sistēmas operatoram tikai sinhronizācijas režīmā. Šobrīd frekvenci regulē Krievija, bet turpmāk mums pašiem būs jānodrošina šis pakalpojums. Baterijas nepiedalīsies tirgū, jo baterijas būs pārvades sistēmas operatora īpašums un tiks izmantotas tikai primārās rezerves nodrošināšanai.

Fiziska persona – vai katrai Baltijas valstij būs šādas akumulācijas sistēmas?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – Ir divi varianti, kā šo pakalpojumu nodrošināt. Šobrīd galīgais lēmums par to nav vēl pieņemts. To var iepirkt tirgū no elektroenerģijas ražotāja vai uzstādīt pašiem šādu sistēmu. Katrā valstī tiks testēts tirgus, lai secinātu, vai ir iespējams nodrošināt šādu pakalpojumu no tirgus dalībniekiem, un tad tiks pieņemts lēmums, vai operators baterijas pērk pats vai iepērk šo pakalpojumu tirgū.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis – Plāna labās lietas ir tās, ka par Eiropas līdzfinansējumu atjaunojam esošos aktīvus. Mans ierosinājums nākotnei ir paskatīties uz ģenerācijas avotiem kā attīstību, proti, ziņojumā norādīts, ka mikroģenerācija pieaugusi faktiski divas reizes kopš 2016.gada un plānots, ka tas turpinās pieaugt un ģenerācija veidosies

tieši sistēmas pusē, kas, savukārt, ietekmēs uzstādītās jaudas nepieciešamību un arī sistēmas uzlabošanu no AS “Sadales tīkls” puses.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – visi objekti, kas tiek iekļauti Plānā, tiek izvērtēti atbilstoši vērtēšanas kritērijiem un vērtēšanas kritērijos ir paredzēts, ka mēs ņemam vērā objektam pieslēgto ģenerācijas apjomu.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis – par to šaubu nav, savstarpēja sadarbība ir un šie projekti mums ir iesūtīti izskatīšanai. Arī par transformatoru jaudām. Plānā ir punkts par astoņām apakšstacijām ar vienuspusējo elektroapgādi, to ieslēgšanu kopējā tīklā un to, ka tas var ietekmēt nākotnes procesu realizāciju. No mūsu puses veicināšu kopējo sadarbību, lai mēs saprastu, vai šīs astoņas apakšstacijas nākotnē vispār ir vajadzīgas.

Regulatora pārstāvis – vai vērtējot ikdienas rekonstrukcijas projektus ir ņemts vērā esošais noslogojums? Tiek ilgtermiņā saglabāta šobrīd esošā jauda, vai rekonstruējot tā tiek optimizēta? Vai ir iespējams plānot mazākas jaudas veicot rekonstrukcijas?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – jā, sastādot Plānu mēs konsultējamies ar AS “Sadales tīkls” un, piemēram, mainot transformatorus, mēs vienojamies par šo jauno transformatoru uzstādīto jaudu.

Regulatora pārstāvis – attiecībā uz AS “Latvijas dzelzceļš” un atsevišķiem lietotājiem, kuru objekti tieši pieslēgti pārvades sistēmai, vai nākamajos 10 gados ir plānots rekonstruēt arī šīs apakšstacijas un transformatorus?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – ja runājam par AS “Latvijas dzelzceļš” un citiem lietotājiem, kas tieši pieslēgti pārvades sistēmai, tad šajos objektos ir citāda piederības robeža – transformators nav mūsu īpašums, līdz ar to mēs nevaram plānot to nomaiņu.

Regulatora pārstāvis – vai tas ir noslēpums, kur Latvijā ģeogrāfiski ir plānots novietot bateriju blokus?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – šobrīd bateriju blokus plānots novietot esošo objektu ietvaros. Konkrētas vietas mēs vēl neesam izvēlējušies.

Regulatora pārstāvis – vai nākotnē pastāv kādi riski finansējuma piesaistē? Vai potenciālie aizdevēji jūtas droši par jums kā uzņēmumu, lai finansētu šādus stratēģiskus un augstu izmaksu projektus?

AS “Latvijas elektriskie tīkli” pārstāve – esam droši, ka finansējumu pie esošā modeļa spējam nodrošināt, bet ja mainās finansēšanas modelis, tad šis jautājums ir vērtējams.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis – mainoties finansēšanas modelim aktīvu ieguldījumus finansēs AS “Augstsprieguma tīkls”. Mēs esam novērtējuši savu iespēju piesaistīt kredītresursus, esam veikuši kredītreitinga novērtējumu atbilstoši metodoloģijai un esam secinājuši, ka mūsu kredītreitings potenciāli nav zemāks par šobrīd AS “Latvenergo” esošo. Potenciāli pavērtējot arī kaimiņvalstis, tad vairumā gadījumu klasiski sistēmas operatora kredītreitings ir augstāks kā ražotājiem un tirgotājiem, tāpēc mēs nesaredzam risku, ka mēs nespētu nodrošināt kredītresursus.

4. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku priekšlikumi.

Regulatora pārstāvis dod vārdu sanāksmes dalībniekiem priekšlikumu un ieteikumu paušanai.

Uzklauššanas sanāksmes dalībniekiem nav priekšlikumu un ieteikumu par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par ierašanos un slēdz uzklauššanas sanāksmi.

Uzklauššanas sanāksmi slēdz plkst. 10.49.

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

V. Uzvārds

Protokolētājs

V. Uzvārds